

KRONIKA KRAJOWA

DEMOKRATYCZNY TYGODNIK REGIONALNY

Chełm — Hrubieszów — Włodawa

NIEMA „KRYZYSU“

Przez odrodzenie życia organizacyjnego i społecznego podniesie się dobrobyt wsi polskiej.

Dnia 3 bm. odbył się w Chełmie Zjazd gospodarczy działaczy społecznych i spółdzielczych z całego powiatu chełmskiego. Zjazd zwołały dwie organizacje: Okręgowe Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych i Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Chełmie.

Przewodniczący Zjazdu, długoletni prezes O.T.O. i K.R. p. Janusz Mostowski, poseł na Sejm, w zagraniu powiedział, że w tak licznie zebranych działaczach (zgórą 400 osób) widzi mocny dowód odrodzenia życia organizacyjnego, a zwłaszcza Kółek Rolniczych, które przez pewien czas zamarły zupełnie w swej pracy. Odrodzenie Kółek Rolniczych, rozwój spółdzielczości, to zdaniem p. posła Mostowskiego odrodzenie gospodarcze wsi polskiej.

Po wysłuchaniu, nadanego przez megafon hymnu spółdzielczego, zebrani na wniosek przewodniczącego uchwalili jednomyślnie wysłanie depeszy:

Do
Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych
Warszawa

Panie Ministrze! Rolnicy powiatu chełmskiego, zebrani w dniu 3 lutego na Zjeździe gospodarczym, ślą Ci wyrazy czci i uznania, tusząc nadzieję, że zawsze będziesz stał na stanowisku obrony drobnego rolnictwa. Ze swej strony zapewniamy Ciebie, Panie Ministrze, że poczynania Twoje wprawdzając będziemy w czyn.

Prezydium Zjazdu.

Do
Pana Wojewody Lubelskiego

Lublin

Panie Wojewodo! Rolnicy powiatu chełmskiego, zebrani w dniu 3 lutego na Zjeździe gospodarczym, ślą Ci wyrazy czci i uznania za docenianie spraw rolniczych.

Prezydium Zjazdu

Bardzo treściwe i obszerne (nawet za obszerne) referaty wygłosili pp. Inspektor Spółdzielni Sadlicki (spółdzielczość rolnicza) i prof. Chadał (spółdzielczość spożywców). Była to charakterystyka ruchu spółdzielczego w ogóle, a w szczególności ruchu spółdzielczego na terenie powiatu chełmskiego. Okazuje się, że mimo t.zw. „kryzysu” w ostatnich latach ilościowo bardzo dodatnie czyny postępy spółdzielczości spożywców na wsi. Nawet tam, gdzie nie było w ogóle prywatnych sklepów, założono i rozwijają się sklepy spółdzielcze, (nie mówiąc o wsiach dużych). Ze spółdzielni wytwórczych w powiecie chełmskim bardzo dobrze się rozwija Spółdzielnia mleczarska w Nowo-

siólkach, która rocznie przerabia około półtora miliona litrów mleka a obrót jej roczny wynosi zgórą 180 tysięcy złotych.

Czem jest dla wsi taka spółdzielnia, powiedział w dyskusji nad referatem jeden z jej założycieli i członków, p. Roman Grzesiuk. Mimo ogólnego spadku cen, dochód z gospodarki członków Spółdzielni jest nie mniejszy, niż za „dobrych czasów”. Różnica polega na tem, że gospodarze tamtejsi, mając zapewniony zbyt mleka po dobrej cenie, mogą hodować obecnie krów trzy razy więcej, niż przedtem. Tenże p. Grzesiuk wzywa do koordynacji ruchu Spółdzielczego w takim stopniu, aby pieniądze urzędnika trafiały przez Spółdzielnię Spożywców i Wytwórców wprost do kieszeni rolnika. „Dla luzaków, nie zorganizowanych, niema miejsca w zdrowym społeczeństwie” — kończył p. Grzesiuk.

Obecny na Zjeździe starosta powiatowy p. Edward Woronowicz zabierając głos w dyskusji, powiedział, że rolnicy muszą się pogodzić z faktem, iż kryzysu niema, są tylko inne, zmienione warunki bytu, zbliżające się w swym układzie do warunków przedwojennych. I wtedy rolnictwo było najmniej opłacalnym warsztatem pracy, a jednak ludzie dawali sobie radę. I dziś rolnicy muszą sobie dać radę byle tylko dostosowali się do tych warunków i liczyli przedewszystkiem na własne siły.

Ten warunek liczenia na własne siły i organizowania się w kółkach rolniczych i Spółdzielniach, był zasadniczym motywem przemówień wszystkich zabierających głos i w tych momentach najbardziej reagowali zebrani, oklaskując mówców.

W przerwach między referatami wyświetlano filmy propagandowe, sprowadzone staraniem miejscowego Oddziału Związku Spółdzielni Spożywców, a ilustrujące potęgę ekonomiczną tej pozytywnej i silnej już dziś placówki.

Zjazd odbywał się w atmosferze b. poważnej i sprawiał bardzo dodatnie wrażenie na uczestnikach.

Na zakończenie Zjazdu uchwalono następujące rezolucje, które w streszczeniu brzmią:

- 1) Znieść opłaty targowe,
- 2) Okr. Tow. Organizacji i Kółek Rolniczych uważać za jedyną reprezentację rolnictwa,
- 3) Uregulować sprawę spółek maszynowych,

- 4) Obniżyć cenę nawozów sztucznych, szczególnie azotowych,
- 5) Obniżyć opłaty giełdowe za trzodę chlewną,
- 5) Przeprowadzić egzekucję zaległych podatków w większych gospodarstwach rolnych,
- 7) Usunąć ubój trzody sposobem rytualnym,
- 8) Rozszerzyć planową pracę spółdzielczą w zakresie melioracji, budownictwa,
- 9) Przyspieszyć przeprowadzenie klasyfikacji gruntów,
- 10) Popieranie zbytu trzody chlewnej na terenie powiatu,

- 11) Wniosek: Powiększenie ilości szkół rolniczych,
- 12) Apel do społeczeństwa, ażeby poparło pracę spółdzielczą.

Sprostowanie.

Mniej więcej w połowie tekstu art. „Nasz program” drukowanego w poprzednim numerze „Kroniki” wkradł się błąd drukarski, a mianowicie: zamiast „kultury ogólnoswiatowej, w interwencyjnym tego słowa znaczeniu” winno być — „w internacjonalnym tego słowa...”

Posiedzenie Rady m. Chełma

Na posiedzeniu Rady Miejskiej w Chełmie w dniu 4 lutego uchwalono m. innymi:

1) Wystąpić do Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie o przyznanie na rok 1936/7 pożyczki w kwocie 5 tys. zł. na pomiary miasta. Zarząd miasta na ten cel dysponuje dotąd sumą również 5 tys. zł. z pożyczki zeszłorocznej, która to suma leży jako depozyt. Jeżeli uda się uzyskać i w tym roku 5 tys. zł. Zarząd miasta będzie mógł nareszcie przystąpić do pomiarów tak bardzo potrzebnych do regulacji miasta i budowy wodociągów.

2) Wystąpić do tegoż Banku Komunalnego w Warszawie o udzielenie pożyczki z funduszu zapomogowego w wysokości 24.000 zł. na zasilenie funduszy obrotowych.

Po krótkiej, lecz rzeczowej dyskusji oba punkty uchwalono w pierwszym czytaniu.

Na tymże posiedzeniu wybrano do Powiatowej Komisji Klasyfikacyjnej z pośród płatników państwowego podatku gruntowego z gruntów należących do miasta Chełma na członków pp. ławnika Słomińskiego i Józefa Wasyńczuka; na zastępców p. Nafalskiego i Miesiaka.

W komunikatach Przewodniczący p. wiceprezydent Pawlak między innymi zawiadomił, że na skutek starań Zarządu Miasta Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w docenianiu sprawności Miejskiej Straży Pożarnej ofiarował jej drugą motopompę, a na przerobienie dla większej wartości starej motopompy wypłacił gotówką 500 złotych.

Zjazd absolwentów

Seminarjum Naucz. w Chełmie.

Jak nas informują, w dniach 22 i 23 czerwca b.r. odbędzie się zjazd b. wychowawców i b. wychowanków Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego i Żeńskiego w Chełmie lub. Zjazd powyższy zorganizowany zostaje z okazji ostatniej w b.r. matury i likwidacji powyższych uczelni.

Komitet Zjazdu prosi wszystkich buczniów tych szkół o nadesłanie swoich adresów do Komitetu Organizacyjnego przy Państw. Seminarjum Naucz. Męskim w Chełmie, celem przesłania zainteresowanym prospektów z ogólnym planem Zjazdu.

Ofiarności Związku b. Peowiaków na rzecz Chełma.

Zarząd Chełmskiego Koła P.O.W. otrzymawszy od Okręgu sumę 3 tys. zł. na zapomogi dla b. Peowiaków bezrobotnych, postanowił zapomogi te dać, ale pod warunkiem odrobienia za nie pewnej ilości pracy. Pracę tę zaoferowano Zarządowi przy budowie Stadjonu Miejskiego na Nowem Mieście gdzie niezależnie od 3-ch grup po 50 robotników pracujących na zmianę po 3 dni robotników płatnych z Kasy Miejskiej, pracuje 20 b. Peowiaków. Prócz tego stanęło do dyspozycji Zarządu Miejskiego 4-ch pracowników umysłowych z pośród Peowiaków.

Psoty Białego Niedźwiedzia.

Jedną z największych kulturalnych rozrywek dla naszego miasta stanowią dwa razy na miesiąc dawane przedstawienia teatru wołyńskiego. To też wcale nie brzydka, jakkolwiek nieco przymała sala kina „Tęcza” wypełnia się po brzegi publicznością. Sztuki niezawsze są udatnie wybrane, jednak gra zespołu artystów stoi na wysokim poziomie, dekoracje projektowane przez artystów malarzy małżonków Jędrzejewskich z Łucka bywają częstokroć bardzo ładne, — czas spędza się w nastroju zadowolenia, gdyby nie to, że cała publiczność w dość ciasnych zresztą półfotelikach siedzi w futrach, grubych zimowych paltotach, salopach, kaloszach i botach, na szyjach kołnierze puszyste i także częściowo czapki białogłowskie, wełniane rękawiczki, zimowe czapki i kapelusze męskie w rękach. W tych warunkach wszyscy siedzą nieco bokiem do sceny, tylko głowy są do niej frontem zwrócone, czyli tak mniej więcej jak podczas choroby, „świnka” pospolicie zwanej; inaczej bowiem, chcąc niechcąc lokcie nieznanym, zupełnie przygodnych sąsiadów wzajemnie sobie co chwila mimowolnie wstręty czynią. Jeden więc z łokci skierowuje się nieco wtył za siebie, drugi zaś naprzód w celu umożliwienia faktycznej nieagresji. Twarze publiczności — w ogóle nie widać podczas antraktów, nawet pięknych liczek niewieścich, pomimo iż nie używają zasłony, stosowanej powszechnie przez kobiety świat mużułański, lecz podobną rolę odgrywają tu wysokie specjalne kołnierze i także czapki.

A przecież o ile wygodniej byłoby siedzieć bez futer, o ile ładniej i normalniej byłoby widzieć się wzajemnie, w dodatku w odświeżonych szatach, gdyż tak przecież dzieje się podczas przedstawień teatralnych w całym świecie kulturalnym.

Kiedy zobaczyłem pierwszy raz przed paru miesiącami taką rzeczywistą rzeczywistość, pomyślałem sobie, że pewnie podobnie wyglądałaby publiczność podczas przedstawienia, zorganizowanego dla rozbitek z „Czelusina” na dryfującej krze. Może w Chełmie od czasów przedwojennych już tak się przyjęło, i niektórzy uważają, że pod tym względem zaszła nawet poprawa na lepsze, gdyż niema już wcale „baszłyków” na szyi i uszach. Jednak to stanowczo zamały postęp, jak na zachodnio-europejską kulturę, do której wszak mamy historyczne prawo rościć pretensję. A może to ten biały niedźwiedź w herbie Ziemi Chełmskiej tak ujemny wpływ wywiera? — Ale przecież ten niedźwiedź nie jest w polu białym, wśród wiecznych śniegów i lodów, lecz w polu zielonym i — wśród drzew liściastych. Świadczy to wybitnie o tem, że biały niedźwiedź w Ziemi Chełmskiej nie był u siebie, w kraju arktycznym, lecz tylko stanowił postrach dla starszych i dla dzieci, żeby się mieć na baczność, gdyż od strony północnej mógł jednak nadchodzić ziemię polską rubieżną; w tym klimacie na wieczne czasy nie był w stanie zasiedzieć się, lecz tem niemniej sadowi tutejszym i pasiekom mógł nadzwyczaj poważne straty wyrządzać. To też niech ten herb będzie dla nas nadal przestroga, ale bynajmniej nie przesłanka do naginania naszej kultury zachodniej do warunków izotermii i szerokości geograficznej krajów arktycznych. Nie ulega wątpliwości, że winna tu o wiele,

wiele więcej publiczność sama, przez swoją zbytnią niewymagalność i nieodczuwanie potrzeb kulturalnych, niż pan Dussil, który obecnie po dokonaniu już przedłożeniu kontraktu dzierżawnego z Zarządem miasta napewno bez najmniejszego oporu wieszaki sprawi i ustawi w holu na piętrze, podając zawczasu bezpłatnie za pośrednictwem naszego pisma do wiadomości publicznej, że szatnia na górze umieszczona, że w paltach wstęp wolny tylko na galerję, że cena szatni od osoby wynosi groszy 20 (w Warszawie przeważnie groszy 30). Urządzenie szatni zamortyzuje się do lata napewno, a później będzie zyski stale dawać. Rzecz oczywista, że sala będzie ogrzana i podczas antraktów dostatecznie oświetlona, gdyż przytulny nastrój szarej godziny w tych okolicznościach bynajmniej nie jest pożądanym. Dobrze, że nikt z wielkiego miasta jakiego, tego upośledzenia naszego dotychczas nie oglądał i że dotychczas jeszcze nas z tego powodu, słusznie zresztą, zupełnie, w jakiej korespondencji nie „osmarował”.

Więc spieszymy się.

Stanowczo należy podnieść jak najprędzej poziom nie tylko wewnętrznej, lecz również zewnętrznej kultury Chełma pod bardzo wielu względami. Będziemy o tych sprawach traktować w szeregu następnych numerów Kroniki Nadbużańskiej z myślą, że to czego brak naszemu miastu, prawie napewno niema również w innych miastach ościennych.

1/II-1936 r.

Włodzimierz Rewski.

Zatwierdzenie wyboru prezydenta

Jak się dowiadujemy, Minister Spraw Wewnętrznych zatwierdził już wybór adw. T.T. na stanowisko prezydenta w Chełmie lub. Nowoobрани prezydent złożył w piątek 7 lutego br. przysięgę służbową na ręce Wojewody Lubelskiego i dnia 8 bm. obejmuje urzędowanie.

Fundacyjny Szpital św. Mikołaja

W CHELMIE

Dyrekcja Szpitala św. Mikołaja niniejszem ogłasza przetarg na wykonanie asenizacji w Szpitalu św. Mikołaja w Chełmie na rok 1936/37 tj. od dnia 1 kwietnia 1936 do dnia 31 marca 1937 r.

Mający zamiar wziąć udział w przetargu winni do dnia 12 lutego zgłosić na piśmie przyjęcie warunków przetargu a mianowicie:

- 1) do przetargu dopuszczani będą przedsiębiorcy asenizacyjni którzy posiadają wykupione świadectwo przemysłowe na r. 1936.
- 2) Przedsiębiorca winien na każde żądanie Dyrekcji Szpitala zgłaszać się z własnym taborem asenizacyjnym celem oczyszczenia dołów kloacnych.
- 3) Przedsiębiorca winien sam niedopuszczać do przepełnienia dołów kloacnych.
- 4) do obowiązków przedsiębiorcy asenizacyjnego należy również oczyszczenie śmietników szpitalnych.
- 5) Jako kaucję dotrzymania warunków przetargu oraz wykonania przyjętych przez utrzymującego się przy wykonaniu asenizacji z przetargu, warunków przetargu i wykonania asenizacji, zgłaszający się winni złożyć w gotówce lub w papierach wartościowych (Pożyczka Narodowa) sumę 50 zł.

Do przetargu dopuszczeni również będą rolnicy mieszkańcy powiatu Chełmskiego.

Oferty należy składać do kancelarii Szpitala św. Mikołaja w Chełmie do dnia 15 lutego 1936 r. wraz z kaucją do godz. 10 rano, poczem o godzinie 11 tegoż dnia odbędzie się przetarg ustny.

(—) Dr. Teofil Gniazdowski
Dyrektor Szpitala

Z życia Ochotniczych Straży Pożarnych p. Chełm.

Strapin Duży

Ochotnicza Straż Pożarna w Strupinie Dużym zwyczajem tradycji w dniu 18 stycznia r.b. urządziła uroczystość łamania się opłatkiem. Zebrało się liczne grono członków straży wraz z rodzinami oraz radni gminni i gromadzcy z p. wójtem Hołyszem. Uroczystość rozpoczęto apelem straży i zdaniem raportu instruktorowi powiatowemu, poczem prezes i naczelnik straży w krótkich słowach przemawiali do zebranych serdecznie witając gości oraz łamiąc się opłatkiem ze wszystkimi członkami straży i gromadą.

Insruktor Powiatowy p. M. Frydryszak w imieniu Oddziału Powiatowego wyraził uznanie dla straży, która potrafiła zjednać sobie gromadę i razem z nią współpracować wynikiem czego było wybudowanie w roku ubiegłym remizy strażackiej która choć niewykończona wewnątrz, jest dużym dorobkiem organizacji i gwarancją dalszego jej rozwoju. Łamiąc się opłatkiem złożył na ręce naczelnika życzenia dalszej pomyślnej pracy i rozwoju organizacji.

P. wójt Hołysz zapoznał zebranych z historią powstania zwyczaju łamania się opłatkiem, jako jedną z najpiękniejszych tradycji, przy której błedną wszelkie uczucia niechęci, a silniejszym staje się uczucie miłości bliźniego i radości życia oraz uczucie przyjaźni, które zdaje się zespalać wszystkich, całe społeczeństwo, w jedną wielką rodzinę.

Po wzajemnem złożeniu sobie życzeń i odśpiewaniu kolend, wszyscy zasiedli do skromnego posiłku, w czasie którego radny gromadzki p. Wawryniuk wygłosił do zebranych przemówienie pełne zapału i uznania dla straży, gorąco zachęcał by wszyscy, cała gromada, byli jej członkami, bo gdy zwiększą się szeregi straży, zasilone przez ludzi ochotnych i pracowitych, wtedy wiele można będzie zdziałać.

Śpiew i wesołe pogwarki urozmaicały wieczerek, a tymczasem młodzież zaczęła przygotowywać się do tańców do których niebawem przystapiono. Grały skrzypki, ochocko stukały w podłogę obcasy i

furczały w tańcu spódnice a radość i uciecha zdawały się tryskać z rozbawionych twarzy. Przerwy w tańcu zapełniano śpiewem, poczem znów płynęły wesołe tony oberków kujawiaków, walczyków. Coraz to żwawiej biegł smyczek po strunach stukał bęben i coraz to inne płynęły melodie. Tej wielkiej uciechy nie mogły pomieścić ciasne ściany budynku, więc wpłynęła nazewną i w wesołych tonach rozlewała się po okolicy, wśród wiejskich chat i uspionych pól, aż zgięła w dżdżystej dali.

Tak płynęły godziny nocy przy szczerej, radosnej ucieście i serdecznym miłym nastroju.

Staw

W dniu 25 stycznia r.b. Ochotnicza Straż Pożarna w Stawie urządziła we własnym budynku opłatek strażacki. W uroczystości tej wzięli udział członkowie straży ze swymi rodzinami, obecni byli również: p. sędzia Kozerski, p. wójt Domino, sekretarz p. Kaliszek, pracownicy gminni, radni gminni i gromadzcy, powiatowy instruktor pożarniczy, oraz przedstawiciele miejscowych i sąsiednich organizacji społecznych.

Prezes Straży p. Walczak po powitaniu zebranych w krótkim przemówieniu przedstawił historię i rozwój straży, podkreślając zasługi byłego naczelnika p. K. Kaniowskiego, który w pierwszych początkach organizacji straży, dał jej dobre podstawy. Wykazał duże zasługi i pracę Zarządu z byłym prezesem p. Materkowskim, który przy poparciu gromady i pomocy gminy wybudowali remizę, pracę b. naczelnika p. Kiermacza, pod którego kierownictwem straż stanęła na odpowiednim poziomie sprawności, zdobywając w r.ub. I-e miejsce na zawodach rejonowych i nagrodę w postaci sprzętu strażackiego, oraz pomoc p. sędziego Kozerskiego, który udzielił straży bezpłatnie placu pod budowę remizy, gdzie straż ma obecnie nie tylko pomieszczenie na sprzęt, lecz również możliwość zbierania się i urządzania różnych imprez.

Przy łamaniu się opłatkiem wszyscy składali sobie szczere serdeczne życzenia a p. sędzia Kozerski w swem przemówieniu zwrócił uwagę na korzyści płynące ze wspólnej zgodnej pracy, co widać z dotychczasowego dorobku, to też zachęcał do dalszej pracy dla dobra społeczeństwa i Państwa. P. wójt Domino i p. Baran wskazywali na zasługi ludzi dobrej woli, którzy swą pracą czy pomocą przyczynili się do rozwoju tak pożytecznej organizacji.

Po skromnym posiłku przystąpiono do dalszego programu wieczoru, na który złożyły się recytacje i śpiewy oraz krakowiak z okolicznościowymi przyspiewkami, wykonany przez dzieci szkolne. Okolicznościowe przyspiewki i recytacje b. trafne i z dużą dozą humoru przyjmowane były hucznymi oklaskami.

Ostatnim punktem programu były tańce, przyczem bawiono się tak ochoczo, że nawet starsi gospodarze puścili się w tany, wzbudzając zazdrość u młodych swą werwą w tańcu.

Całość uroczystości sprawiała b. miłe wrażenie, świadcząc o dobrej organizacji i celowych przygotowaniach, odzwierciedlających zgodę i chętną współpracę.

W zorganizowaniu tej miłej uroczystości wydatną pomoc okazali pp. Walczakowie.

Chełm. dnia 3 lutego 1936 r.

Kącik Rolniczy.

Wiosenne zasilanie ozimin

Zasiewy ozime często bywają narażone na rozmaite uszkodzenia. W ciągu zimy wiele roślinek zostaje zniszczonych lub poważnie osłabionych przez mrozy, silne wahania ciepłoty, lodówki oraz różne szkodniki roślinne. Wskutek tego najlepiej nieraz zapowiadający się zasiew w jesieni, wiosną wygląda całkiem mizernie. Nieraz przy sprzyjającej pogodzie wiosennej taka osłabiona ozimina jeszcze się odgryza, wydając niezły plon, częściej jednak, zwłaszcza na glebach mało zasobnych w siłę nawozową, ozima daje słaby zbiór.

Jak temu zaradzić? Otóż rada jest tylko jedna: słabą czy uszkodzoną ozimę wczesną wiosną trzeba corychleż zasilić szybko działającym nawozem azotowym.

Jak nas uczą liczne doświadczenia, zasilek azotowy w takich wypadkach bywa nadzwyczaj skuteczny. Osłabione rośliny zasilane azotem budzą się niejako do życia, zaczynają szybko rosnać, poczem zaś wzmoczone na siłach są już w stanie czerpać z gleby trudniej przyswajalne składniki pokarmowe i w rezultacie dają plon obfity. Wiadomo też z praktyki, że nieraz marnie zapowiadające się z wiosny zboża ozime, zasilone w porze właściwej azotem, doskonale plonowały, podczas gdy bez zasilku azotowego w takich wypadkach nie było co zbierać.

Wiosenne zasilanie azotem ozi-

min konieczne również bywa na glebach zawierających zamało tego składnika pokarmowego, chociażby zasiew był zupełnie nieuszkodzony. W szczególności zaś bywa wskazany zasilek azotowy dla ozimin w słabszych stanowiskach, jak również dla ozimin zasianych w porze spóźnionej, a często także w tych polach, gdzie w jesieni był użyty nawóz fosforowy. W takich warunkach wiosenne nawożenie azotem ozimin zazwyczaj daje znaczne wyższe plony, so- wicie opłacające koszt nawożenia.

W pierwszym rzędzie należałoby zasilać azotem cenniejsze zasiewy ozime, a więc pszenicę i rzepak, które to rośliny zwykle dobrze się odwdzięczają za nawożenie azotem, a pozatem w miarę możliwości należy również zasilać żyto przynajmniej w słabszych stanowiskach.

Do zwykłego zasilania ozimin, mających na celu wyrównanie braków pokarmowych w roli, wystarcza saletrzak, którego w zależności od siły nawożenia roli oraz stanu zasiewu, dajemy od 80 do 120 kg. na ha. O ile zaś chodzi o ratowanie zasiewów uszkodzonych, to najbardziej od tego celu nadaje się saletra wapniowa w ilości od 75 do 150 kg. na ha.

Nawozy azotowe na oziminy należy rozsiewać jak najwcześniej, czyniąc to w dzień pogodny na suche rośliny,

Podziękowanie.

Niniejszem składam serdeczne podziękowanie
J.W.P.P.

kpt. lek. dr. Niemyskiemu Anatolowi
i kpt. lek. dr. Gniazdowskiemu Piotrowi

z 2 Szpitala Okręgowego w Chełmie, za okazaną mi pomoc lekarską w czasie tak ciężkiej choroby, gdy zwątpiono nawet w możliwość wyleczenia mnie.

Andrzej Sikora
emeryt wojskowy

Chełm, dnia 5 lutego 1936 r.

nością jednostek zbrodniczych będących na żołdzie państw ościen-nych.

Prace komisji budżetowych Izby Ustawodawczej dobiegają końca. W tygodniu bieżącym Komisja Sejmowa obradowała nad budżetem Ministerstwa Skarbu. Podczas obrad zabrał głos min. E. Kwiatkowski, który w przemówieniu swym optymistycznie stwierdził, że dodatnie rezultaty mogą przyjść znacznie prędzej, niż je wolno przewidywać. Uzależnił to jednak od woli społeczeństwa.

Powódź na Polesiu.

Podwyższenie temperatury w ostatnich dniach spowodowało wylew wielu rzek na Polesiu. Pod Pleszczycami spowodu rozmoczenia dróg ugrzęzło około 500 furmanek, które dotychczas nie zostały wyratowane.

Komunikat Ligi Morskiej i Kolonialnej.

W XVI ROCZNICĘ

odzyskania dostępu do morza.

Komitet Obywatelski pod protektorem P. Starosty Powiatowego E. Woronowicza i P. Komendanta Garnizonu Płk. L. Jasińskiego organizuje w Chełmie w dniu 9 lutego r. b. uroczysty obchód z okazji XVI Rocznicy Odzyskania Dostępu do Morza. Program uroczystości następujący:

o godz. 10—nabożeństwo w Kościele Rozesłania św. Apostołów oraz w kościołach innych wyznań.

o godz. 12. „Poranek morski” w sali kina „Tęcza” w wykonaniu orkiestry 7 p. p. Leg., chóru parafjalnego Kościoła Marjackiego i zespołu rewii „Uśmiechnij się”. Okolicznościowe przemówienia wygłoszą: p. dr. Zajfen i p. J. Szybowicz.

Ceny biletów 49 gr., 30 gr. oraz dla młodzieży i szeregowych po 10 gr., dochód przeznacza się na cele L.M.K.

Liczną obecnością zmanifestujemy uczucia nasze, rwącą falą płynące ku morzu, tej bramie na świat, przez którą wyjść mamy z ekspensją gospodarczą i ludzką, by w szeregu państw świata zająć miejsce godne Narodu Wielkiego.

Komitet Obywatelski.

Terminarz podatkowy.

Jakie podatki płacimy w lutym.

W lutym r. b. płatne są następujące podatki:

1) do dnia 25 lutego — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1936 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w styczniu, przez wszystkie przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych ope-

racjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I — V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

2) do dnia 15 lutego — zaliczka kwartalna (za IV kwartał 1935 r.) na podatek przemysłowy od obrotu za r. 1935 przez wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa, nie wymienione w punkcie 1, a nie opłacające zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu.

3) do dnia 1 marca — przedpłata na podatek dochodowy za rok 1936 przez osoby fizyczne, obowiązane do składania zeznań o dochodzie, a nie prowadzące ksiąg handlowych lub gospodarczych, zgodnie z przepisami art. 87 ordynacji podatkowej w brzmieniu dekretu z 14.I.1936 r. o zmianie ord. podatkowej;

4) do dnia 7 lutego — podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w styczniu 1936 r.;

5) do dnia 7 lutego — specjalny podatek od wynagrodzeń z funduszków publicznych, wypłaconych w styczniu 1936 r.;

6) do dnia 5 lutego — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 stycznia r. b.; do 20 lutego — podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni lutego.

Ponadto płatne są w lutym zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

Rolnicy!

Doceniając znaczenie rolnictwa naszego regionu, z dniem dzisiejszym wprowadzamy stały dział fachowych porad i praktycznych wskazówek we wszystkich działach rolnictwa, oraz porady z Wojewódzkiego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych w Chełmie.

W listach z zapytaniem do Redakcji, prosimy podawać szczegółowy swój adres, imię i nazwisko, dla ewentualnego porozumienia się listownego.

Redakcja Kroniki Nadbużańskiej.

Ograniczenie ruchu ciężarowego

Tegoroczna zima powoduje na drogach publicznych o twardej nawierzchni występowanie tzw. przełomów, grożących zniszczeniem jezdni. W związku z tem niebezpieczeństwem p. Starosta Chełmski wydał zarządzenie ograniczenia ruchu ciężarowego do koniecznego minimum, na następujących drogach powiatu chełmskiego:

a) na drodze państwowej Nr. 6 Piaski — Ośnick od skrzyżowania tej drogi z drogą Fajslawice—Włodawa do granicy m. Chełma, b) na drodze państw. Nr. 6/1 Chełm—Rajowiec na całym odcinku, c) na drodze powiat. Nr. 1—p. Chełm—Wojślawice na całym odcinku.

Kursować po zamkniętych drogach mogą jedynie pojazdy mechaniczne osobowe i furmanki z ładunkiem nie większym, jak 300 kg., przewożące środki i artykuły pierwszej potrzeby.

Niestosujący się do powyższego zarządzenia będą karani administracyjnie."

Wiadomości z Kraju i ze świata.

Samorząd w Małopolsce.

Ostatnio na łamach I. K. C. ukazały się utyskiwania małopolan, niezadowolonych z obecnego ustroju samorządu terytorjalnego, opartego na ustawie scaleniowej z 1933 roku, a wzdychających do tych „dobrych czasów”, kiedy każda wieś posiadała zarząd gminny i obywatel mógł na miejscu załatwiać wszelkie bolączki.

Jak do 1933 r. wyglądał samorząd w Małopolsce, charakteryzuje to sprawa 2 sołtysów przed sądem apelacyjnym w Krakowie.

Sołtys Franciszek Stefański, stojący pod zarzutem sprzeniewierzenia 2860 zł. z tytułu podatków, oświadczył przed sądem, że od lat 10 nie był przez nikogo kontrolowany, dopiero w 1934 r. kazano mu się wyliczyć z podatków, zainkasowanych przezeń w latach 1928 i 1929. Zeznał on, że jest analfabetą i nie umie liczyć. Gdy pewnego razu prosił wójta, aby mu pomógł w rachunkach — ten odparł: „Dajcie mi spokój! Ja też nie-bardzo liczę... Jak przyjadą na kontrol, to obliczą...”

W podobnej sytuacji znalazł się sołtys innej wsi o sprzeniewierzenie kwoty 364 zł. W toku rozprawy wyszło na jaw, że „zwierzchność gminna” nie zawsze wydawała sołtysom pokwitowania na pobrane sumy.

Piękny to był samorząd, gdzie każdy mógł się rządzić groszem publicznym bez wyliczenia. Teraz wiemy dlaczego w Małopolsce powstała nienawiść do gmin zbiorowych...

Sytuacja w Grecji.

Po tylu rewoltach i zamachach stanu, dokonywanych przez poszczególnych generatów, Grecję trapi widmo nowego rozlewu krwi.

Zgon gen. Kondylisa, spowodowany aneurysmem serca, wśród pewnych grup budzi wątpliwości i jest tematem do różnych plotek pod adresem czynników rządzących.

Oficerowie służby czynnej protestują przeciwko zamierzonemu ponownemu powołaniu do służby oficerów, którzy brali czynny udział w rewolcie gen. Venizolesa i niedwuznacznie odgrają się rządowi na wypadek powołania tychże oficerów do szeregów.

Armja grecka w dalszym ciągu wtrąca się do polityki wewnętrznej kraju i radaby mieć swój wpływ na rząd i króla, co nie wróży trwałego pokoju w Państwie Hellady.

Powrót Habsburga.

Pogrzeb Króla Angielskiego dał sposobność przeprowadzenia rozmów politycznych przedstawicieli państw z Rządem Angielskim.

Przedstawiciel Austrii ks. Starckenberg przyjść musiał do przekonania, że restauracja monarchii w chwili obecnej napotyka na zbyt wielkie przeszkody.

W dniu 5 b. m. wznowiono proces o zabójstwo króla Jugosławskiego Aleksandra.

W dniu 5. II. b. r. Komisja Sencka obradowała nad budżetem Ministerstwa Spraw Wojskowych. Po referacie sen. gen. Zarzyckiego zabrał głos sen. Łucki (ukrainiec), który bez zastrzeżeń wypowiedział się za budżetem, jednocześnie akceptując konieczność dążenia do zgodnej współpracy narodów polskiego i ukraińskiego.

Na podstawie przemówień posłów i senatorów ukraińskich twierdzić można, że naród ukraiński w żadnym wypadku nie solidaryzuje się z nieprzejmową działal-

KACIK PSZCZELARSKI.

Sprawy organizacyjne

Na terenie województwa Lubelskiego powstała nowa organizacja pszczelarska p. w. „Wojewódzkie Towarzystwo Pszczelnicze w Lublinie”.

Do zarządu omówionej organizacji weszli: p. inż. Majeranowski z Lublina; p. insp. Jasiński z Lublina; p. prezes Bolman z Dorohuska.

Widzimy, że z pośród wszystkich powiatów województwa jedynie powiat chełmski jest reprezentowany bezpośrednio w zarządzie co dla dobra sprawy ma znaczenie. Gdyż trzeba wiedzieć, że pszczelnictwo w powiecie chełmskim jest w stanie złym i może się podnieść tylko przy pomocy z zewnątrz, przez zatrudnienie stałego instruktora.

Omówiona organizacja ma za zadanie scentralizować wszelką pracę pszczelarską na terenie województwa Lubelskiego, opierając się w W. T. O. i K. R.

Tydzień Propagandy
Trzeźwości

Z okazji urządzanego w całej Polsce Tygodnia Propagandy Trzeźwości odbędzie się w Chełmie w piątek 7 lutego 1936 r. o godzinie 19-ej (7-ej wieczorem) w sali obrad Rady Miejskiej ogólne zebranie członków Polskiego Towarzystwa Walki z Alkoholizmem „Trzeźwość” Koła w Chełmie z odczytem pani Prymarjusza D-ra Heleny Renaty Katzówny p. t. „Naukowe podstawy walki z alkoholizmem”.

Gracie wprowadzeni mile widziani.

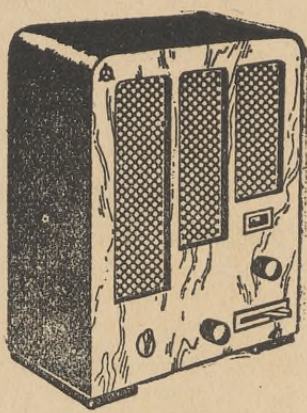
Teatr Wolyński
„Powrót Mamy”

Ostatnią sztuką wystawioną w Chełmie z końcem m-ca stycznia b.r. przez Teatr Wolyński im. J. Słowackiego, była komedia „Powrót Mamy” — Marji Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej.

Sztuce samej — brak jest czegoś ażeby można było entuzjamować się czy zachwycać. Brak tego wszystkiego co przykuwa widza w swojej ciągłości, a który widzi nie związek — lecz mieszaninę poszczególnych fragmentów, wydarzeń. Wykonanie poszczególnych ról, jak zwykle doskonałe. Pan E. Szafranski w sposób mistrzowski umiał pogodzić swoją rycerskość dawnej daty z lekkomyślnością, starając się u bliźnich znaleźć słusność swojego postępowania P. Al. Rodziewicz świetnie odtworzył sylwetkę młodego Remberta, młodego człowieka trzeźwo krytycznie oceniającego swojego ojca, będąc równocześnie obrońcą, domowego ogniska. W pozostałych rolach wystąpili p. p. Okońska, Wilkoszewska, i Reńska, stwarzając wspólnie wiele kapitalnych sylwetek z życia codziennego.

Całość sztuki trudno osądzić, wspinała gra znanych społeczeństwu aktorów odtwarzających rolę z godnym poczuciem artyzmu, i i właściwym odtworzeniem wykonywanych ról nie zawsze może usunąć zastrzeżenia nasuwające się widzowi śledzącemu przebieg akcji.

ECHO

Już się ukazała 2-ga serja

aparatów **ECHO-13-B** (baterijne)

demonstracja — sprzedaż w przedstawicielstwie

„TECHNIKA” inż. W. Jodko

Chełm, Lubelska 59, tel. 88

(obok Hurtowni Tytuniowej)

CENY FABRYCZNE

Wielki wybór

aparatów sieciowych

Naprawa i regulacja aparatów

Radjo kupuj tylko
u fachowca

Zawiadomienie.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie delegatów Kół L.O.P.P. Chełmskiego Powiatowego Obwodu odbędzie się w dniu 16 lutego 1936 roku o godzinie 10-ej w Sali Rady Miejskiej z następującym porządkiem obrad:

- 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia,
- 2) Sprawozdania z działalności Obwodu za rok 1935,
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
- 4) wybory uzupełniające do władz Obwodu,
- 5) Wnioski do programu prac i do budżetu,
- 6) Wolne wnioski.

Prezes Obwodu Powiatowego
w-prok. W. Prokopowicz

Sygnatura C. 1208/35 r

Wezwanie publiczne.

Sąd Grodzki w Chełmie, stosownie do postanowienia swego z dnia 12 września 1935 r. w sprawie Nr. C. 1208/35 r. i na mocy art. 94 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem, wzywa posiadacza zaginionego wekslu na sumę: I-szy z wystawienia przez Adolfa Jesa in blanco, jedynie z jego podpisem na sumę 200 zł., II-gi również z wystawienia przez Adolfa Jesa in blanco, jedynie z jego podpisem na sumę 50 złotych, — aby w terminie 60-dniowym od dnia ukazania się w druku niniejszego ogłoszenia, zgłosił się i okazał Sądowi te weksle pod skutkami uznania tych weksli za umorzone. Nr. C. 1208/35 r.

Sprawozdanie rachunkowe „Tradycyjnej Czarnej Kawy”

Kierownictwo Zakładu Sierot w Chełmie składa tą drogą Komitetowi „Imprezy Czarnej Kawy” oraz wszystkim Paniom i Panom, którzy przyczynili się swą pracą lub ofiarą do zebrania sumy na cel Zakładu Sierot Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności w Chełmie serdeczne podziękowanie.

W p ł y w y		W y d a t k i	
Z biletów wejściowych	193,50	Urządzenie bufetu	195,48
Kasa Bufetowa	302,15	Orkiestra	45,—
Z list ofiarodawców	464,05	Sprzątanie	5,—
		Druki zaproszeń	12,—
		Odstąpienie bufetu	25,—
		Opłata za salę	40,—
		Podatek w Magistracie	25,80
			348,28
		Saldo czysty dochód	611,42
			959,70

Ogółem: Gotówka 611 zł. 42 gr. Słownie sześćset jednaście zł. 42 gr. 200 kg. pszenicy 100 kg. cukru.

Siostry Felicjanki.

Kronika.

Opłatek legjonowy

W notatce pod powyższym tytułem jaką zamieściliśmy w poprzednim numerze naszego pisma wskutek błędu technicznego opuszczono zdanie „Skolei zabrał głos obecny ppłk. lek dr. Kulesza, Komendant 2-go Szpitala Okręgowego w Chełmie, również składając życzenia zebranej braci legjonowej” którym wspomnianą notatkę uzupełniamy.

Święto Rezerwistów w Dorohusku

W dniu 9 lutego b. r. Oddział Związku Rezerwistów w Dorohusku pow. chełmskiego, obchodzić będzie swoje święto organizacyjne z okazji mającego nastąpić w tym dniu przyrzeczenia przez członków Oddziału.

Na zakończenie odbędzie się zabawa taneczna przeplatana inscenizacją.

Jest nadzieja, że Chełm będzie miał wodociągi.

Na skutek starań Zarządu Miejskiego Fundusz pracy ma przydzielić dla Chełma pożyczkę na wykonanie części wodociągów w mieście. W związku z tem zaszła potrzeba starania się o zatwierdzenie u właściwych władz w Warszawie złożonych w r. 1929 planów wodociągów i kanalizacji. Plany te leżały sobie w archiwach tychże władz przez 6 lat ani zatwierdzone, ani odrzucone. Dopiero na skutek tych starań w styczniu r. b. odrzucono je, jako nie odpowiadające wymogom. Coś tam niedobrze się dzieje u tych „właściwych władz”, skoro mogą mieć miejsce podobne wypadki. Całe szczęście, że przeróbki w części dotyczącej wodociągów (bez kanalizacji) dadzą się uskutecznić przy dzisiejszych warunkach kosztem 3—4 tys. zł.

Cena prądu elektrycznego w Chełmie.

Dzierżawcy elektrowni chełmskiej, w odpowiedzi na apel p. wojewody lubelskiego, wzywający do dobrowolnego obniżenia ceny prądu, zgłosili gotowość obniżenia ceny ze stawki obowiązującej do 1 l. r. b. światła zamiast 68 gr. na 66 gr., siła do motorów zamiast 42 — 40 gr. za kilowatgodzinę.

Ta „dobrowolna” obniżka nie zbyt świadczy jednak o dobrej woli wspomnianych panów, gdyż według obowiązujących norm ustalonych przez Wyrok prawomocny Sądu Polubownego cena światła winna wynosić 64 i pół grosza, a siła 39 gr. za kilowatgodzinę.

Za opór w czynnościach poborcy skarbowemu.

Poborca skarbowy Urzędu Skarbowego w Chełmie-lub. J.G. dokonując czynności urzędowych udał się do zabudowań niejakich Sobolewskich celem zajęcia krowy za zaległe podatki. Wobec stawiania czynnego oporu w wykonywaniu swoich obowiązków służbowych poborca skarbowemu przez Sobolewskich oraz sąsiadki Marję i Agnieszkę Laskowskich oraz Marję Pakulę, sporządzony został protokół i w rezultacie sprawa znajdzie się wkrótce na wokandzie Sądu Grodzkiego w Chełmie.

Redaktor odpowiedzialny
STEFANJA UKLEJÓWNA

Wydawca: STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ KULTURY
POLSKIEJ W CHEŁMIE

Redaktor naczelny
STEFAN NOWICKI

Tłoczono w Drukarni „Zwierzciadło” — Chełm Lubelska 56